

Adoptionsnævnets rejse til Colombia i efteråret 2007

**Rejseberetning vedrørende Adoptionsnævnets informations-
og tilsynsrejse til Colombia i september 2007**

Indhold:

1. Indledning	3
1.1. Baggrund	3
1.2. Adoptioner fra Colombia	4
2. Overordnet gennemgang af de colombianske regler vedrørende international adoption og de nationale aktører.....	5
2.1. Frigivelse til adoption	6
2.2. Adoptionsprocessen i Colombia	7
3. Gennemgang af de indkaldte sager	8
3.1. Generelt om de indkaldte sager.....	8
3.2. Oplysninger om barnet på matchningstidspunktet.....	8
3.3. Barnets tilværelse inden anbringelsen.....	9
3.4. Barnets biologiske ophav	10
3.5. Dokumentation for samtykke eller erklæring om frigivelse til adoption.....	12
3.6. Adoptionsprocessen	12
4. Myndighedsbesøg	14
4.1. Møder med ICBF	14
4.1.1. Møde med generaldirektøren for ICBF Elvira Forero Hernández og direktøren for adoptionsprogrammet Ilvia Ruth Cardenas Luna	14
4.1.2. Møde med ICBF regionsdirektør Martha Lucia Parilla og regional adoptionskoordinator og familieforsvarer Nidya Rozo Barragan, regionskontor Tolima, Ibagué.....	16
4.1.3. Møde med direktøren for adoptionsprogrammet Ilvia Ruth Cardenas Luna	18
4.1.4. Møde med familieforsvarer ved zonekontoret ”Los Martires”, Vilma Johana Gomez	20
4.2. Møde med dommer Alvaro de Jesus Guerrero Garcia, 1. domstol i Bogota	21
4.3 Møde med præsidentfruen Lina Moreno	22
5. Modtagehjem	22
6. Private organisationer	25
6.1. CRAN.....	25
6.2. Los Pisingos	28
6.3. Ayudame	31
6.3.1. Besøg på Ayudames mødre hjem.....	33
7. Orientame.....	34
7.1. Organisationen Orientame	34
7.2. Suenos del futuro	36
8. Sammenfatning	36
9. Bilag.....	38

1. Indledning

1.1. Baggrund

Adoptionsnævnet har længe ønsket at foretage en rejse til Colombia med henblik på at føre tilsyn med organisationernes virksomhed der. I perioden 1998-2006 var Colombia det 3. største afgiverland af børn til international adoption i Danmark. I 2003 måtte nævnet imidlertid efter indledende undersøgelser opgive at rejse til landet på grund af sikkerhedssituationen. Sikkerheden er dog nu bedret så meget, at det var muligt at rejse dertil i september 2007.

Et af rejsens fokusområder var at få klarhed over det juridiske system i forbindelse med adoption af børn fra Colombia, herunder navnlig frigivelsesprocessen og matchningsproceduren. Det er således også disse punkter, der har dannet rammen for nævnets gennemgang af en række sager om matchning af børn fra Colombia, som skete som led i forberedelsen af rejsen, jf. afsnit 2. Et andet vigtigt formål med rejsen var at undersøge de økonomiske relationer mellem organisationerne og de private colombianske institutioner. Baggrunden for dette var blandt andet, at en norsk formidlende organisation i 2006 orienterede den colombianske centralmyndighed Instituto Colombiano de Bienestar Familiar, ICBF, om, at organisationens private samarbejdspartnere i Colombia afkrævede dem donationer svarende til et på forhånd fastsat beløb pr. barn. Dette førte til, at de norske myndigheder suspendede det norske samarbejde med private organisationer og børnehjem, ligesom det førte til undersøgelser og debat i Colombia. Adoptionsnævnet bad som opfølgning på disse oplysninger AC Børnehjælp, der samarbejder med de private organisationer i Colombia, om svar på en række generelle og konkrete spørgsmål om samarbejdet. AC Børnehjælps tilbagemeldinger, der samlet set ikke gav anledning til bemærkninger fra nævnets side, er indgået i tilsynet med organisationernes arbejde i Colombia.

Gadebillede fra Ibagué

Nævnet foretog i 2005 et særskilt tilsyn med de pædiatriske oplysninger i matchningssager fra Colombia, som var oprettet i adoptionssamrådene i perioden 1. januar – 1. juli 2003. Nævnets konklusion i forbindelse med gennemgangen af disse sager var, at der generelt var overensstemmelse mellem de helbredsoplysninger, der forelå på matchningstidspunktet, og den vurdering, som den formidlende organisations pædiater efterfølgende havde foretaget. Nævnet har siden 2002 ikke modtaget indberetninger vedrørende helbredsmæssige forhold hos børn fra Colombia. Nævnet fandt derfor ikke anledning til på ny at undersøge dette område.

1.2. Adoptioner fra Colombia

Antallet af børn hjemtaget fra Colombia til Danmark har siden 2001 været faldende. I 2000 blev der hjemtaget 114 børn (18 % af det samlede antal børn hjemtaget til Danmark), mens antallet i 2001 var faldet til 88 børn (13 %).

1. Antallet af børn formidlet fra Colombia til Danmark 1998-2006

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	I alt
Colombia	91	107	114	88	81	58	38	37	37	650

Procentdel af det samlede antal børn	15 %	15 %	16 %	14 %	13 %	11 %	7 %	6 %	8 %	12 %
Antal børn i alt	622	697	716	631	609	522	527	586	448	5358

Alene den colombianske centralmyndighed, ICBF, samt organisationer akkrediteret af ICBF, har tilladelse til at formidle international adoption fra Colombia.

Mere end 80 % af alle adoptioner, såvel nationale som internationale, formidles direkte af ICBF. Det er dog kun 50 % af de internationale adoptioner, der formidles gennem ICBF. De resterende 50 % formidles via en privat organisation.

Det samlede antal bortadoptioner i Colombia – såvel nationale som internationale – er i perioden 2002-2005 steget med 39 %. I samme tidsrum er antallet af internationale adoptioner steget med 14 %. Som det fremgår af nedenstående tal varierer antallet af adoptioner i Colombia dog kraftigt.

2002: 2509 (heraf 753 (30 %) nationale adoptioner)

2003: 1716

2004: 2330

2005: 3504 (heraf 1506 (43 %) nationale adoptioner)

ICBF har på et møde i 2005 med Adoptionsnævnet og Familiestyrelsen forklaret nedgangen i antallet af børn anvist til adoption til Danmark med en stigende indsats i Colombia for, at børnene kan blive hos deres biologiske familie eller kan adopteres af en familie i Colombia. Antallet af colombianskfødte børn, der adopteres til Danmark, udgør en stadig mindre procentdel af det samlede antal colombianske børn, der bortadopteret via international adoption.

2. Overordnet gennemgang af de colombianske regler vedrørende international adoption og de nationale aktører

Dette afsnit indeholder en overordnet gennemgang af de colombianske regler og aktører på adoptionsområdet. Reglerne og aktørernes opgaver vil blive uddybet i forbindelse med de oplysninger, som delegationen modtog i forbindelse med de forskellige besøg.

2.1. Frigivelse til adoption

Frigivelsen til adoption er reguleret i den colombianske lov Código de la Infancia y la Adolescencia (lov nr. 1098 af 8. november 2006). Det bemærkes, at de sager, som nævnet har indkaldt til gennemgang, for størstedelens vedkommende vedrører perioden før den nye lov. Der er dog ikke i den nye lov ændrede regler for så vidt angår kravene til frigivelsen af barnet, herunder heller ikke vedrørende muligheden for at tilbagekalde et samtykke til bortadoption. Derimod er tidsfrister for stillingtagen til et barns fremtid ændret. Disse vil blive berørt i afsnit 4.

Før et barn kan bortadopteret, skal enten dets biologiske forældre give samtykke hertil, eller barnet skal være erklæret frigivet til adoption af ICBF. Før den nye lov talte man om, at barnet skulle være erklæret abandonneret. Den nye lov understreger barnets ret til at blive i sin familie – enten hos sine forældre eller i den udvidede familie. Ved den udvidede familie forstår man barnets bedsteforældre, mostre, fastre, onkler m.v. Først når det viser sig umuligt at anbringe barnet hos et familiemedlem, kan et barn frigives til adoption.

Frigivelse til adoption kan ikke alene ske i tilfælde, hvor barnet er blevet forladt af sine forældre. Et barn kan også frigives til adoption, hvis ICBF anser forældrene for uegnede til at tage vare på barnet på grund af eksempelvis omsorgssvigt. Dette svarer til retstilstand under den gamle lov.

Både i de tilfælde hvor barnet er overgivet til adoption af forældrene og i de tilfælde, hvor barnet er forladt eller fjernet, foretages der indgående undersøgelse af, hvorvidt man kan fortsætte sagen med henblik på bortadoption. Undersøgelsen foretages af Defensor de la Familia (familieforsvareren), som er en lokal repræsentant for ICBF.

Hvis et barn overdrages til f.eks. et børnehjem med forældrenes samtykke, undersøger familieforsvareren, om forældrene – typisk barnets moder – har gjort sig konsekvenserne af beslutningen klar, ligesom forsvareren søger at sikre sig, at moderen ikke er i en eller anden form for krise efter fødslen, som påvirker hendes handlinger. En anden vigtig del af denne undersøgelse er at afdække mulighederne for at inddrage barnets udvidede familie i sagen.

Et samtykke til bortadoption af et barn kan ikke gives før mindst 20 dage efter fødslen. Samtykket er først endeligt 30 dage efter afgivelsen, og moderen har således en måned til at fortryde sin beslutning.

Hvis barnet er fjernet, skal mulighederne for at hjemgive barnet eller placere det i den udvidede familie undersøges. Hvis barnet er forladt skal man forsøge at finde forældrene og/eller resten af familien for at afklare, hvorvidt barnets tarv kan varetages på anden måde end via adoption.

Når familieforsvareren har erklæret et barn frigivet til adoption, kan de personer, som har ansvaret for barnet, gøre indsigelser mod familieforsvarerens beslutning. Det er ikke et krav, at de pågældende allerede har fremsat indsigelserne under familieforsvarerens behandling af sagen. Det er i denne forbindelse vigtigt at huske på, at et barn, som er fjernet fra sine forældre på grund af omsorgssvigt også kan erklæres frigivet til adoption. Forældrene vil i denne situation inden for de nævnte 20 dage kunne søge afgørelsen omgjort.

2.2. Adoptionsprocessen i Colombia

Når de danske ansøgere er blevet matchet med et barn fra Colombia og har accepteret matchningen, sættes adoptionsprocessen i gang. Fra tidspunktet, hvor barnet bringes i forslag, og til ansøgerne kan rejse ud og hente barnet, går der ca. 2 uger. Adoptionsagens tidsmæssige forløb er ifølge AC Børnehjælp almindeligvis mellem tre og seks uger fra ansøgerne ankommer til Colombia.

Ansøgerne får typisk overdraget barnet kort tid efter, at de er ankommet til Colombia, og de underskriver i den forbindelse et såkaldt overdragelsesdokument.

Omkring fem dage efter overdragelsen møder ansøgerne til en samtale hos den lokale familieforsvarer. Denne samtale danner grundlag for ICBF's indstilling til den familiedomstol, hvor afgørelsen om adoptionen skal træffes. Det er således en domstol, der træffer beslutningen om adoption af barnet.

Ansøgerne får tildelt en colombiansk advokat, som skal føre deres sag ved domstolen. Fra den familieforsvarer, der behandler barnets sag, har afgivet ovennævnte indstilling og ansøgernes samlede sag til familiedomstolen, til dommeren har truffet afgørelse i sagen går der ca. ti dage. Når adoptionskendelsen er afsagt, kundgøres adoptionen senest fem dage efter for familieforsvareren, ansøgerne samt ansøgernes advokat.

3. Gennemgang af de indkaldte sager

3.1. Generelt om de indkaldte sager

Nævnet har som led i tilsynet med organisationernes virksomhed i Colombia i 2007 indkaldt samtlige sager vedrørende børn hjemtaget til Danmark fra Colombia i 2006, i alt 37 sager. Et barn blev formidlet via DanAdopt, mens de andre 36 børn blev formidlet via AC Børnehjælp.

Som det fremgår af nedenstående tabel blev 24 % af børnene i 2006 hjemtaget gennem det statslige ICBF. Som tidligere nævnt formidles omkring 50 % af alle Colombias udenlandske adoptioner gennem ICBF.

2. Antal børn opdelt ud fra institution

Børnehjem	Antal børn	Procent
ICBF	9	24 %
Fana	1	3 %
Ayudame	10	27 %
Los Pisingos	10	27 %
Cran	5	13 %
Chiquintes	1	3 %
Casa de Maria Y el Niño	1	3 %
Casita de Nicolas	0	
Alle børn	37	100 %

26 drenge og 11 piger indgår i undersøgelsen. Dette svarer til henholdsvis 70 % og 30 % af den samlede gruppe børn.

Børnene var gennemsnitligt 8,5 måneder gamle på matchningstidspunktet, dvs. det tidspunkt hvor adoptanterne accepterede matchningen. Det ældste barn var knap fem år gammelt, mens det yngste barn var lidt over to måneder gammelt.

Generelt blev de fleste børn matchet på et tidligt tidspunkt. 30 % af børnene (11 børn) var ikke mere end tre måneder på matchningstidspunktet, mens 59 % (22 børn) ikke var mere end fire måneder gamle.

3.2. Oplysninger om barnet på matchningstidspunktet

I alt syv børn (19 %) blev vurderet uden for en almen godkendelse. En almen godkendelse vil sige en godkendelse til at adoptere et barn i aldersgruppen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysi-

ske eller psykiske problemer. Fem af disse børn blev hjemtaget gennem ICBF, mens to børn blev hjemtaget fra henholdsvis Ayudame og Chiquintes.

Fire af de syv børn faldt uden for en almen godkendelse på grund af fysiske helbredsforhold, mens der i to sager var tale om søskendepar, der alene på denne baggrund krævede udvidet godkendelse. I en enkelt sag forelå der så utilstrækkelige oplysninger, at der ikke kunne foretages en fyldestgørende vurdering.

3.3. Barnets tilværelse inden anbringelsen

43 % af børnene blev anbragt i den pågældende institutions varetægt umiddelbart efter fødslen. Oplysningerne viser, at i langt det fleste af disse sager var den biologiske mor knyttet til institutionens mødreprogram, og at der i en mindre del af sagerne ikke foreligger oplysninger om, hvem der havde bragt barnet til institutionen.

14 % af børnene opholdt sig i nogle dage på hospital inden anbringelsen, mens 11 % var blevet efterladt alene eller hos fremmede. Kun 6 % havde opholdt sig hos de biologiske forældre. I 26 % af sagerne fremgår det ikke, hvor barnet havde opholdt sig inden anbringelsen.

I alle sagerne fra ICBF og Ayudame foreligger der oplysninger om barnets tilværelse inden anbringelsen. Til sammenligning foreligger der i fem ud af ti sager fra Los Pisingos ingen oplysninger om barnets tilværelse inden anbringelsen.

I alle sager fra Ayudame, Cran, Casa de Maria Y El Niño og Chiquintes var den biologiske mor under graviditeten tilknyttet institutionernes individuelle hjælpeprogram for mødre. Den biologiske mor havde efter fødslen anbragt barnet på institutionen med bortadoption for øje.

Fem ud af de i alt ni børn fra ICBF var hittebørn. I alle ni tilfælde var barnet kommet i ICBF's varetægt på grund af en indberetning om vanrøgt eller abandonment, hvilket afspejler hvor forskellig baggrund de børn, der formidles gennem henholdsvis ICBF og de private institutioner har.

I de i alt ti sager fra Los Pisingos fremgår det ikke af de enkelte sager, hvem der havde besluttet at overgive barnet i netop denne institutions varetægt. Det fremgår dog af sagerne, at den biologiske mor ønskede at bortadoptere barnet, og at dette var årsagen til, at barnet blev anbragt på Los Pisingos.

Ved anbringelsen på de private institutioner var børnene gennemsnitligt mindre end en uge gamle. Det ældste barn var to år ved anbringelsen. Til sammenligning var gennemsnitsalderen på børnene fra ICBF ved anbringelsen 18 uger, hvor det ældste barn var 1½ år gammelt.

3.4. Barnets biologiske ophav

Som nævnt vedrører fem af de ni ICBF-sager hittebørn, hvorfor det i sagens natur er problematisk at finde oplysninger om barnets biologiske ophav. I de øvrige fire sager, foreligger der fyldige oplysninger om barnets baggrund. Det er alene i sager fra ICBF, at der foreligger oplysninger om et alkohol- eller stofmisbrug misbrug hos den biologiske mor.

Blandt de i alt 28 sager fra de private institutioner mangler den kun i en sag oplysninger om barnets biologiske ophav. Der er dog i øvrigt en markant forskel i oplysningsniveauet i disse sager. Forskellen synes at afhænge af hvilken institution, der har formidlet barnet.

De biologiske mødres gennemsnitsalder på barnets fødselstidspunkt var 26 år. De biologiske fædres gennemsnitsalder var 32 år. Der var dog kun i 43 % af sagerne (16 sager i alt) oplysninger om den biologiske fars alder.

Det fremgår af tabel 3, at der i de fleste sager foreligger yderligere oplysninger om den biologiske mor. Det er i 43 % af sagerne oplyst, at den biologiske mor har afsluttet grundskole, gymnasium eller videregående uddannelse af enten praktisk eller akademisk karakter. 5 % af mødrene var studerende.

73 % af mødrene har andre børn, og 32 % er ifølge sagens oplysninger i arbejde, mens det i 16 % af sagerne er oplyst, at den biologiske mor er arbejdsløs.

Alene 3 % af mødrene har et kendt alkohol og/eller stofmisbrug. 38 % boede ifølge oplysningerne i byen, mens alene 8 % boede i et landområde.

I sagerne fra Ayudame, Cran og Chiquintes er den biologiske mors familiemæssige og sociale baggrund særdeles velbelyst. Til sammenligning er familiære og sociale oplysninger fra Los Pisingos, Fana og Casa De Maria Y El Niño meget sparsomme. Sagerne fra Los Pisingos indeholder ganske få oplysninger om den biologiske mor, og i ni ud af i alt ti sager foreligger der ingen oplysninger om den biologiske far eller de biologiske forældres indbyrdes forhold.

Oplysningsniveauet afhænger således ikke alene af den biologiske mor, men også eksempelvis af de enkelte institutioners praksis.

Der foreligger i knap halvdelen af sagerne oplysninger om de biologiske forældres indbyrdes forhold, jf. tabel 4. I 8 % af sagerne er det oplyst, at de biologiske forældre på tidspunktet for barnets fødsel havde et fast forhold til hinanden. 35 % havde et afbrudt forhold af kortere eller længerevarende karakter bag sig. I 5 % af sagerne er det oplyst, at de biologiske forældre var henholdsvis voldsmand og – offer.

3. Oplysninger om barnets biologiske mor

	ICBF	De private institutioner	I alt
Afsluttet grundskole		18 %	16,2 %
Afsluttet gymnasiet		29 %	21,6 %
Afsluttet videregående uddannelse		7 %	5,4 %
I arbejde inden for sit fag			
I arbejde uden for sit fag		4 %	2,7 %
Arbejdsløs	22,2 %	14 %	16,2 %
Bor i byen	22,2 %	43 %	37,8 %
Bor på landet		11 %	8,1 %
Andre børn	44,4 %	82 %	73 %
Har ikke andre børn	11,1 %	7 %	8,1 %
Ingen oplysninger	44,4 %	7 %	16,2 %
I arbejde		43 %	32,4 %
Studerende		7 %	5,4 %
Afdød			
Alkohol og/eller stofmisbrug	11,1 %		2,7 %
I alt	9	28	37

4. De biologiske forældres indbyrdes forhold

	ICBF	De private institutioner	I alt
Gift med hinanden			
Samboende med hinanden	11,1 %	4 %	5,4 %
Fast forhold men ikke samboende		4 %	2,7 %
Den ene part sammen med en anden			
Korterevarende afbrudt forhold		46 %	10,8 %
Længerevarende afbrudt forhold	11,1 %	29 %	24,3 %
Voldsmand og -offer		7 %	5,4 %
Ingen oplysninger herom	77,8 %	43 %	51,4 %
I alt	9	28	37

3.5. Dokumentation for samtykke eller erklæring om frigivelse til adoption

Gennemgangen viser, at der alene i seks sager (alle fra ICBF) findes en fyldestgørende redegørelse for frigivelsesprocessen på dansk. I ni andre sager foreligger der en fyldig redegørelse på spansk. Disse sager er fra henholdsvis ICBF, Chiquintes og Ayudame.

Ingen af sagerne fra Los Pisingos, Cran, Fana og Casa De Maria Y El Niño (i alt 22 sager – 60 %) indeholder oplysninger om den konkrete proces forud for forældrenes samtykke. I sagerne fra Cran findes der dog en udførlig beskrivelse af den biologiske mor samt af den hjælp, som den biologiske mor har modtaget gennem mødreprogrammet på Cran.

På nær i en enkelt sag fremgår det af de oversatte retsudskrifter fra adoptionsprocessen, at barnet enten er erklæret fri til adoption, eller at de biologiske forældre har givet samtykke til bortadoption. I alle 37 sager viser den danske oversættelse af adoptionserklæringen, at familieforsvareren i forbindelse med kundgørelsen af kendelsen ikke har indsigelser i forhold til adoptionen.

Som tidligere nævnt kan barnet i samtykkesituationer tidligst frigives til adoption 50 dage efter fødslen. I alle sager, hvor der foreligger en dato for barnets frigivelse, ses dette at være overholdt. Alle børn var på tidspunktet for matchingen i Colombia mere end 50 dage gamle.

I otte ud af de i alt ni sager fra ICBF blev barnet erklæret fri til adoption af en familieforsvarer. Processen er særdeles velbelyst i disse sager.

I alle 11 sager fra henholdsvis Ayudame og Chiquintes har den biologiske mor ved afgivelsen af samtykke givet en begrundelse for bortadoptionen. I ti sager har den biologiske mor angivet, at hun ikke vil kunne opnå den fornødne økonomiske og sociale hjælp til at tage vare på endnu et barn. I en enkelt sag er årsagen til ønsket om bortadoption, at barnet er et resultat af et seksuelt overgreb.

Sagsgennemgangen viser dog, at ICBF udfører et grundigt stykke arbejde i forhold til at sikre sig, at alle regler er overholdt i den enkelte adoptionssag. Der synes således at være grund til at have tillid til det colombianske adoptionssystem, som er påkrævet ved international adoption.

3.6. Adoptionsprocessen

Gennemgangen af sagerne viser, at adoptionsprocessen har fulgt de gældende colombianske regler. I en enkelt sag foreligger der ikke en dansk oversættelse af familiedomstolens kundgørelse af

adoptionen. Nævnet har dog ikke grundlag for at tro, at kundgørelse ikke også er sket i dette tilfælde.

I 35 sager foreligger der en fuldstændig redegørelse for adoptionsprocessen på spansk. Familieforsvarerens rapport om de danske ansøgere og efterfølgende indstilling til børnedomstolen findes dog ikke som særskilt dokument.

Børnene var gennemsnitligt ti måneder ved hjemtagelsen. Det yngste barn var 3,5 måneder gammelt, mens det ældste barn var fem år gammelt. 46 % af børnene (17 børn i alt) var ikke mere end fem måneder gamle ved hjemtagelsen.

Der gik gennemsnitligt 24 dage fra datoen for ansøgernes udrejse til datoen for adoptionens kundgørelse hos den colombianske familiedomstol.

4. Myndighedsbesøg

4.1. Møder med ICBF

4.1.1. Møde med generaldirektøren for ICBF Elvira Forero Hernández og direktøren for adoptionsprogrammet Ilvia Ruth Cardenas Luna

Nævnets delegation havde på rejsen lejlighed til at mødes med repræsentanter for ICBF's hovedsæde to gange. I det første møde deltog generaldirektør Elvira Forero Hernandez og direktøren for adoptionsprogrammet Ilvia Ruth Cardenas Luna.

ICBF, der har eksisteret i snart 40 år, er en uafhængig instans under Social- og Sundhedsministeriet. ICBF's arbejdsområde er børns rettigheder i alle aspekter, og arbejdet varetages gennem 94 forskellige programmer. Organisatorisk er adoptionsprogrammet placeret i "Direktoratet for direkte intervention", der er en af tre afdelinger i et interventionsdirektorat i ICBF.

Generaldirektør Elvira Forero Hernandez oplyste, at adoption kun er en lille del af det arbejde, der udføres af ICBF. ICBF arbejder også med f.eks. ernæringsprogrammer og familieprogrammer. I et af disse programmer søger man gennem uddannelse, vejledning m.m. særligt at hjælpe gravide kvinder og kvinder med børn under 2 år til en bedre tilværelse.

Inden for adoption har man for tiden fokus på selve adoptionsprocessen. Man har også iværksat en del projekter, der vedrører hjælp til børn, der er svære at finde familier til.

Under mødet orienterede generaldirektøren overordnet om den nye lov (Código de la Infancia y la Adolescencia 2006) og de reviderede retningslinier vedrørende adoption af colombianske børn, som er en vejledning om adoptionsreglerne. Hun kunne således oplyse, at retningslinierne var klar til at blive sendt ud, og at der ikke var sket store ændringer i forhold til det oprindelige udkast. Hun oplyste, at et centralt begreb i den nye lov er "forældreansvarlighed", som ifølge hende rækker meget videre end begreber som forældreret og -pligt. Som eksempel på forældreansvarlighed nævnte hun, at man som forældre skal gøre sig det ansvar bevidst, man som forælder har for de børn, der allerede er i familien, før man får endnu et barn.

Hun oplyste videre, at både de colombianske regler vedrørende samtykke til adoption og reglerne vedrørende donationer er meget klare. Det er centralt for ICBF, at dårlige økonomiske betingelser hos forældrene ikke bør kunne begrunde, at man vælger at bortadoptere sit barn. Begrundelsen for en sådan beslutning skal være mere kvalificeret. Endvidere blev det også understreget, at det ifølge loven er forbudt at give modydelser for et barn, og at en overtrædelse af denne regel vil medføre, at organisationen mister sin licens til at formidle børn til adoption, ligesom der vil kunne rejses tiltale efter strafferetlige regler. (Ved "organisation" tænkes på de private organisationer, som tidligere er nævnt, og typisk driver beskyttelsesprogrammer (børnehjem m.v.) og adoptionsprogrammer). Generaldirektøren understregede, at hovedsigtet med adoptionsarbejdet er at finde en familie til et barn og ikke at finde et barn til en familie.

Forespurgt oplyste hun videre, at der ikke er regler for, hvor store donationer de udenlandske organisationer må give til de private organisationer, men donationen må ikke være knyttet til adoption af et barn. Hun anførte, at ICBF anerkender, at de private organisationer har behov for donationer for at kunne udføre deres arbejde.

Vibeke Rønne henledte opmærksomheden på en rapport fra International Social Service (ISS) fra juni 2006, hvori ISS gengiver alvorlige bekymringer rejst af bl.a. the Committee on the Rights of the Child vedrørende risikoen for økonomisk vinding i forbindelse med formidling af børn til adoption. Generaldirektøren kunne på ingen måde genkende til disse bekymringer, og hun fandt ikke redegørelsen dækkende for colombianske forhold. Rapporten fra ISS blev efterfølgende overgivet til ICBF, og den er vedlagt som bilag til rejseberetningen.

Vedrørende tilsynet med de private organisationer forklarede ICBF, at de har to relationer til de private organisationer. For det første er man tilsynsmyndighed i forhold til deres arbejde generelt, og dette tilsyn varetages af en separat afdeling i ICBF. For det andet er ICBF og organisationerne allierede i arbejdet for børns rettigheder, og denne del af arbejdet varetages for ICBF's vedkommende af adoptions- og beskyttelsesafdelingen. Organisationerne har en længere erfaring på området og dermed en viden, som er nyttigt for ICBF at trække på.

Tilsynet med organisationerne er meget tæt og vedrører alle dele af organisationernes arbejde. ICBF kan i forbindelse med gennemførelsen af tilsynet kræve, at organisationerne fremlægger alle typer af oplysninger. Organisationens akkreditering skal fornys hvert 5. år og i den forbindelse gennemføres en særlig undersøgelse. Såfremt der er tale om et mødre- eller beskyttelsesprogram, skal akkrediteringen imidlertid fornys hvert år. Dette betyder, at alle organisationerne i realiteten undersøges hvert år. ICBF's specialister foretager herudover jævnlige tilsynsbesøg, både anmeld-

te og uanmeldte, hvor bl.a. regnskaber gennemgås. Der var tidligere en repræsentant for ICBF i organisationernes bestyrelse, men dette er ikke længere et krav. ICBF kan dog efter anmodning deltage i bestyrelsesmøderne og inviteres oftest til disse. I forlængelse heraf bemærkede generaldirektøren, at man netop har gennemført et tilsyn af de 8 private organisationer med henblik på fornyelse af akkrediteringer. Tilsynet gav ikke anledning til bemærkninger.

Endelig redegjorde generaldirektøren på anmodning i korte træk for den sag vedrørende angiveligt ulovlige donationer, som havde kørt ved anklagemyndigheden, og som bl.a. var årsagen til nævnets fokus på de økonomiske relationer. Baggrunden for sagen var ifølge generaldirektøren, at ICBF på et tidspunkt havde spurgt udenlandske organisationer om, hvorvidt de blev afkrævet betaling for børnene ved adoption. 40 % af de udenlandske organisationer havde besvaret forespørgslen og heraf havde én organisation fra Norge svaret, at man blev afkrævet betaling pr. barn. På den baggrund blev sagen sendt videre til anklagemyndigheden, der imidlertid ikke fandt grundlag for at rejse tiltale.

4.1.2. Møde med ICBF regionsdirektør Martha Lucia Parilla og regional adoptionskoordinator og familieforsvarer Nidya Rozo Barragan, regionskontor Tolima, Ibagué

I Ibagué mødte delegationen den regionale direktør for ICBF Martha Lucia Parilla og den regionale adoptionskoordinator og familieforsvarer Nidya Rozo Barragan. Som familieforsvarer varetager Nidya Rozo Barragan sekretariatsfunktionen for den regionale adoptionskomite. Hun fungerer endvidere som rådgiver for direktøren i spørgsmål vedrørende børn og unges rettigheder.

Nidya Rozo Barragan gav en grundig redegørelse for anvendelsen af plejefamilie i forbindelse med beskyttelsesarbejdet i forhold til børn. Man benytter sig således i regionen Tolima i høj grad af at placere børnene i plejefamilier.

Kravene til plejefamilier er omfattende, og der stilles relativt høje krav til både uddannelse, bolig og job. Endvidere undersøges både sociale og psykologiske aspekter hos familien nøje. Plejefamilierne modtager supervision en gang hver måned og barnet bringes til undersøgelse i ICBF også en gang hver måned. I denne region godkender man kun gifte par som plejefamilie, og det kræves af parrene, at de overvejer, om de er interesserede i at adoptere det barn, de har i pleje. I så fald skal de igennem endnu en godkendelsesproces. En plejefamilie får dækket omkostningerne til at forsørge barnet, og der gives et vist tilskud til lys, vand og husleje. Der betales således ca. 140 \$ om måneden pr. barn, mens der for børn med særlige behov betales lidt mere. Motivationen for at indgå i et plejeforhold, hvor der kræves ganske meget af plejefamilien, vurderede hun at være øn-

sket om som samfundsborger at bidrage til børns ve og vel. Man har for tiden 274 plejefamilier i regionen Tolima, fordelt på 149 familier i Ibagué og 125 familier ved regionens zonekontorer. I alt 667 børn er placeret hos plejefamilierne, der kan have 3-4 børn – af og til dog flere. Børnene kan blive i plejefamilierne til de er voksne, og man tilstræber at børn under 12 år så vidt muligt anbringes i familiepleje.

For så vidt angår matchningen forklarede Nidya Rozo Barragan, at dette sker i adoptionskomiteen, der består af regionsdirektøren, koordinatoren for det juridiske kontor og familieforsvareren, der alle er jurister. Derudover består komiteen af koordinatoren for de tværfaglige teams ved zonekontorerne (en diætist) og en socialrådgiver. I regionen Tolima kan det tage op til 1-2 år, før ansøgere får stillet et barn i forslag. Hun oplyste, at ansøgninger om at adoptere egentlig kun må ligge i regionen i to måneder, hvorefter de skal returneres til ICBF's hovedkontor, men af og til beder ansøgernes repræsentant om, at sagen bliver liggende ud over denne 2-månedersfrist. Ventelisten består af colombianske og udenlandske familier. De prøver først og fremmest at anbringe barnet hos en colombiansk familie. I forlængelse heraf anførte hun, at ventelisten er "deres egen", men at de, hvis de ikke har en colombiansk familie til et lille rask barn, vil forsøge at finde en colombiansk familie via ICBF's hovedkontor. Dette var ifølge Nidya Rozo Barragan nyt i forhold til tidligere, hvor man i stedet ville have stillet barnet i forslag til en udenlandsk familie.

Nidya Rozo Barragan redegjorde endvidere for godkendelsesforløbet for de colombianske familier. Godkendelsesforløbet ligner det danske ved at være faseopdelt. Hun oplyste, at 10-15 par hvert år vælger at opstarte forløbet, hvoraf cirka halvdelen gennemfører hele forløbet.

Vedrørende familieforsvarerens opgaver med adoptioner forklarede hun, at interviewet med adoptivforældrene er inddelt i to faser. Første del falder i forbindelse med overdragelsen af barnet, hvor forældrene bl.a. orienteres om barnets historie, og hvor de bliver orienteret om sagens forløb og de retlige virkninger af adoptionen. Samtidig stilles der en række spørgsmål vedrørende deres adoptionsmotiv. På et senere tidspunkt indkaldes de til endnu en samtale, hvor man spørger ind til, hvordan tilknytningen til barnet forløber.

Vedrørende spørgsmålet om samtykke oplyste hun, at mødrene afgiver samtykket over for familieforsvareren ved zonekontorerne, men at det dog er ganske sjældent, at et barn overdrages af forældrene. De fleste børn i denne region er forladte. Det er det tværfaglige teams ansvar at forsøge at finde frem til et efterladt barns familie, og at finde faderen, hvis moderen har givet samtykke til bortadoption. Det tværfaglige team skal sikre sig, at moderen har forstået sin situation og konsekvenserne af et samtykke, og herunder påse at moderen ikke befinder sig i en uligevægtig til-

stand. Når dette er afklaret respekterer man moderens ønsker – også vedrørende spørgsmålet om inddragelse af den udvidede familie.

Omkring familieforsvarerens rolle, når adoptionssagen kommer til domstolene, oplyste hun, at forsvareren alene skal informeres om dommerens kendelse om adoption og således ikke er så involveret i selve processen, således som familieforsvareren er når sagen behandles ved regions-/zonekontoret. Der er dog ikke alene tale om en formalitet, men sagen er på det tidspunkt allerede behandlet af en anden familieforsvarer, hvorfor det – i hvert fald i regionerne – er svært at forestille sig, at en familieforsvarer ved domstolene har grund til at gøre indvendinger mod adoption af barnet.

Hun oplyste endeligt, at der i regionen Tolima er 468 abandonnerede børn, som ikke kan bortadopteres. Det er derfor ICBF's ansvar at give dem en opvækst og en uddannelse.

4.1.3. Møde med direktøren for adoptionsprogrammet Ilvia Ruth Cardenas Luna

Ved det andet besøg i ICBF's hovedkontor mødtes delegationen alene med direktøren for adoptionsprogrammet Ilvia Ruth Cardenas Luna. Muligheden for at vende tilbage til hovedkontoret med en række detaljerede og lidt mere tekniske spørgsmål viste sig meget nyttig.

På baggrund af møderne med de private organisationer spurgte Vibeke Rønne, om det var hensigten at oprette en fælles venteliste med forældre, som også omfattende de private organisationer. Direktøren svarede, at dette ikke var hensigten.

Hun redegjorde for, at hun som direktør har det endelige ansvar for, at børnenes sager flytter sig inden for bestemte frister. Både de private organisationer og ICBF-regionerne skal rapportere deres matchninger, herunder også rapportere om de børn, de ikke har kunnet matche. På den måde får ICBF kendskab til børn, som ikke har kunnet placeres, og på den baggrund forsøger man at finde en familie til barnet. Lykkes dette ikke, vil barnet blive overført til permanent anbringelse i et beskyttelsesprogram. Hun bemærkede i den sammenhæng, at ICBF's hovedkontor ikke ændrer de matchninger, der allerede er foretaget. På baggrund af Vibeke Rønnes forespørgsel oplyste hun videre, at regionerne ikke skal indsende sager vedrørende f.eks. små og sunde børn, som man ikke har kunnet placere hos en colombiansk familie i regionen, da en sådan proces ville øge ventetiden for barnet unødigt. Barnet skal i stedet stilles i forslag til en udenlandsk familie for hurtigst muligt at blive placeret i sin blivende familie.

Hun oplyste, at det af artikel 100 i den nye lov fremgår, at familieforsvareren har fire måneder til at afklare barnets situation. Denne periode kan forlænges med to måneder af den regionale direktør, hvis det er velbegrunder. Inden for denne periode skal barnet enten tilbage til sin familie, frigives til adoption eller erklæres uigenkaldeligt frigivet, hvilket vil sige, at ansvaret for barnet overgår til ICBF i hvis varetægt, barnet vil være, indtil det er myndigt. ICBF kalder det projekt, som disse uigenkaldeligt frigivne børn indgår i, for ICBF's livsprojekt. Der er krav om, at det maksimalt må tage 50 dage at finde en familie til et barn, som er frigivet til adoption med forældrenes samtykke, mens der for et forladt eller fjernet barn skal findes en familie inden tre måneder.

For så vidt angår special need-børn gælder de samme tidsfrister, men for at overholde disse vil ICBF acceptere bortadoption til familier, som ikke allerede står på venteliste, hvis der ikke findes egnede familier på ventelisten. Det er hovedkontoret, der bestemmer, hvilke udenlandske organisationer, der kan tilbydes special need-børn. I praksis møder organisationerne selv op hos ICBF og bede om lov til at stille et sådant barn i forslag til deres ansøgere. Det blev bragt på bane, at de colombianske myndigheder i hvert fald tidligere har lavet deres egen undersøgelse af ansøgere til special need-børn, også selvom der eksempelvis i Danmark er foretages en konkret vurdering af, om adoptanternes godkendelse kan udvides til det konkrete barn. Direktøren oplyste, at den praksis nu er forladt, og at man accepterer den danske afgørelse på linie med almene godkendelser.

Der er for tiden mere end 4000 uigenkaldeligt frigivne børn i ICBF's livsprojekt. Mange af disse børn er blevet for gamle til at kunne bortadopter, og nogle har så svære problemer, at de ikke kan bortadopter. Man søger bl.a. at bedre deres muligheder via internationalt samarbejde. Der er således iværksat et program, hvor børn med fysiske vanskeligheder sendes til udlandet til behandling. På samme måde er der programmer, hvor man sender børnene til udlandet med henblik på uddannelse.

For så vidt angår den samlede venteliste for Colombia, som bygger på ugentlige rapporter fra de lokale adoptionskomiteer, kunne hun oplyse, at der var 290 colombianske familier på venteliste. Yderligere kunne hun oplyse, at der i perioden 2. januar – 7. september 2007 var blevet bragt 1733 børn i forslag fra ICBF, heraf var 404 special need børn, og 261 børn var fra de private organisationer, hvoraf 79 var special need børn. ICBF havde matchet 701 børn med colombianske familier og 1032 med udenlandske familier. De private organisationer havde matchet 61 børn med colombianske familier og 201 med udenlandske familier.

Det er i år blevet stillet særligt mange børn i forslag, fordi man har gjort en ekstra indsats for at afkorte ventelisterne. Man har således bl.a. fundet ressourcer til ansættelse af flere familieforsvarere. Der har forrige år været tilfælde, hvor man i nogle adoptionskomiteer ikke fik præsenteret alle forældresager, hvorfor man nu arbejder med sager, der har ligget siden 2003. Dette har understreget behovet for, at man centralt holder øje med, at sagerne sendes videre i processen. Det har også ført til et krav om, at de ældste sager præsenteres for komiteen først, og at der afholdes komiteemøde hver uge.

Til slut oplyste hun, at ICBF har revideret sine visioner og sin strategi i forhold til indsatsen for børnene. Traditionelt har man opfattet beskyttelsesprogrammer og adoptionsprogrammet som adskilte mekanismer, men denne opfattelse er nu ændret i retningen af, at se adoption som én af flere måder at lave beskyttelsesarbejde på. Denne ændrede opfattelse har ført til, at man nu er i gang med at nedbringe ventetiderne, og i den forbindelse vægter man det højere, at barnet får en familie hurtigt, end at der er tale om en colombiansk familie.

4.1.4. Møde med familieforsvarer ved zonekontoret "Los Martires", Vilma Johana Gomez

Delegationen mødtes med familieforsvareren ved zonekontoret "Los Martires" i Bogota, Vilma Johana Gomez.

Hun oplyste indledningsvist, at hun arbejder med sager fra Los Pisingos, CRAN og Ayudame. Endvidere oplyste hun, at der for tiden verserer 100 sager ved kontoret, og at der gennemsnitligt er 20 sager om måneden, hvor moderen giver afkald på sit barn. Behandlingen af sagerne foregår med assistance fra en socialrådgiver, en psykolog og en assistent. Hun er selv jurist med speciale i familieret, hvilket kræves for at blive familieforsvarer.

Vilma Johana Gomez foretog en meget grundig gennemgang af forløbet af de sager, hvor moderen/forældrene giver samtykke til bortadoption. Hun oplyste bl.a., at mødre hjemmene har pligt til at forberede moderen på betydningen af en beslutning om at ville bortadoptere sit barn. Dette sker gennem rådgivning og workshops, som afholdes af familieforsvareren. Moderen kommer typisk til familieforsvareren ca. 15 dage efter fødslen hvor sagen startes, og familieforsvareren undersøger i den forbindelse det hidtidige forløb omkring beslutning m.v. Familieforsvareren forholder sig endvidere til, om moderen er i en tilstand, hvor hun kan træffe en velovervejede beslutning. I den forbindelse foretager familieforsvareren således også en vurdering af, om moderen har behov for yderligere rådgivning, før sagen kan gå videre. Hvis moderen er under 18 år, skal hun ledsages af sin familie ved afgivelsen af samtykket, ligesom anklagemyndigheden inddrages for at sik-

re gyldigheden af beslutningen. I forbindelse med den første samtale undersøges det endvidere, om der er mulighed for at placere barnet i den udvidede familie. Hvis moderen afviser inddragelse af den udvidede familie, respekterer man dette. Vilma Johana Gomez gav dog udtryk for, at hun ved denne samtale udsætter mødrene for et vist pres for bedst muligt at sikre sig, at en mulighed for, at barnet kan blive i familien, ikke fortabes.

Når der er gået en måned efter barnets fødsel afholder familieforsvareren en anden samtale med moderen, og det er ved denne samtale, at moderen afgiver sit skriftlige samtykke til bortadoption. Hun har herefter en måned til at fortryde beslutningen, og i denne periode har hun endvidere mulighed for at se sit barn. Hvis hun fortryder beslutningen, kan hun meddele dette til en hvilken som helst familieforsvarer i Colombia. I tilfælde af at en moderen tilbagekalder sit samtykke iværksættes en undersøgelse af, om hun eller eventuelt den udvidede familie kan tage vare på barnet. Hvis ingen af disse løsninger er mulige, kan barnet erklæres for frigivet til adoption. Det er dog meget sjældent, at det ikke lykkes at placere barnet hos den udvidede familie.

4.2. Møde med dommer Alvaro de Jesus Guerrero Garcia, 1. domstol i Bogota

Dommer Alvaro de Jesus Guerrero Garcia tog imod delegationen sammen med en række ansatte og en gruppe jurastuderende, som han underviser i et fag vedrørende adoption.

Han oplyste om sin domstol, domstol nr. 1 ud af Bogotas 22 domstole, at de behandler ca. 4 -5 adoptionssager om måneden. Der behandles i alt ca. 110 adoptionssager om måneden i Bogota. Sagsbehandlingstiden ved domstol nr. 1 er den hurtigste i Bogota, nemlig 1 dag. Sagen bliver optaget til behandling samme dag, som man modtager den med den fulde dokumentation fra fordelingsdomstolen. Hvis der ikke foreligger tilstrækkelig dokumentation, kan det dog være nødvendigt at udsætte sagen på indhentelse heraf, før den kan optages til kendelse. Herefter har dommeren ti dage til afsigelse af kendelse i sagen, hvorefter familieforsvareren har en periode på fem dage til at gøre indsigelser i forhold til kendelsen. Hvis forsvareren gør indsigelser, skal sagen videre til anklagemyndigheden.

Domstolene skal ved sagens behandling sikre sig, at sagen er behandlet i overensstemmelse med loven, og herunder også påse at frigivelseserklæringen er i orden. Dommeren skal således både sikre forældrenes rettigheder og barnets rettigheder.

Vibeke Rønne henviste til en colombiansk højesteretsdom fra juni 2003, som bl.a. anfører, at et samtykke fra moderen til bortadoption kun er gyldigt, hvis det fremgår af samtykkedokumentet, at den udvidede familie er orienteret om beslutningen, og spurgte, om dommen har betydning for

praksis i adoptionssager i dag. Dommeren oplyste, at dommen stadig har betydning, og at den er blevet inkorporeret i den nye lov på den måde, at loven anlægger et bredere syn på barnets situation. Dette ses bl.a. ved, at der gives prioritet til de personer, der har haft barnet i deres varetægt, ligesom der opereres med det nye begreb ”forældreansvar”. Det er endvidere ifølge den nye lov et krav, at man forsøger at finde mulige omsorgspersoner i barnets udvidede familie. Han opfattede kravet om at inddrage den udvidede familie som en garanti for barnet. Han oplyste, at det imidlertid var meget sjældent, at moderen ikke allerede selv havde forsøgt at placere barnet i sin familie. Han understregede i den forbindelse, at familieforsvareren i situationer, hvor der er tale om et forladt eller fjernet barn, skal afsøge alle muligheder for at placere barnet i den udvidede familie, mens familieforsvareren i tilfælde af, at barnet er afgivet til adoption med moderens samtykke, skal respektere moderens personlige ret til at bestemme, om familien skal inddrages.

Endelig oplyste dommeren, at der ikke er noget krav om, at adoptivforældrene skal møde frem for dommeren, men ved hans domstol laver man altid en lille ceremoni omkring overdragelsen for at give denne et personligt og værdigt præg.

4.3 Møde med præsidentfruen Lina Moreno

Der var under rejsen til Colombia aftalt et møde med præsidentfruen Lina Moreno, der er præsident for ICBF, og som derved yder en særlig direkte indsats i forhold til at hjælpe de colombianske børn.

Præsidentfruen blev orienteret om nævnets tilsyn, og Vibeke Rønne besvarede en række konkrete spørgsmål vedrørende rejsen. Delegationen havde videre mulighed for at give præsidentfruen et indblik i det colombianske adoptionssystem set med udenlandske øjne. Præsidentfruen gav udtryk for glæde over at kunne modtage udenlandske myndigheder i landet.

5. Modtagehjem

Delegationen besøgte den første dag et modtagehjem for børn kaldet San Gabriel. Organisationen ”Mundo Nuevo” overtog driften af stedet den 1. juli 2007. Vi blev modtaget af direktør Oscar Zamora.

Han oplyste, at organisationen Mundo Nuevo i gennemsnit tager sig af 400 børn fordelt på 3 programmer, nemlig ca. 150 børn på San Gabriel og ca. 150 børn på San Miguel, som også er et modtagehjem. Endvidere er der knyttet ca. 45 børn til et mere permanent program kaldet San Raphael, hvor man kan uddanne og socialisere børnene.

Oscar Zamora viste os hjemmet, som efter overtagelsen den 1. juli 2007 er blevet renoveret. Ledelsen arbejder fortsat på at forbedre børnenes fysiske rammer. Det er målet, at stedet i højere grad skal fremstå som et hjem end som en institution. Dette vil ifølge direktøren som en sideeffekt også medføre, at børnene passer bedre på stedet.

Børnene må maksimalt opholde sig på modtagehjemmet i otte dage, men Oscar Zamora oplyste, at det desværre ikke altid er muligt at overholde denne tidsfrist, hvorfor nogle børn bliver på stedet i op til to måneder. Børnene kommer hertil af forskellige årsager. Der kan være tale om omsorgssvigt fra forældrenes side, eller at de er blevet forladt. Børn under 18 år må i Colombia ikke opholde sig på gaden om natten. Det betyder, at politiet samler dem op og afleverer dem på modtagehjem som San Gabriel. Politiet arbejder dog også for at bringe børnene tilbage til familien i stedet for at aflevere dem på et modtagehjem.

Modtagehjemmet

Når børnene ankommer til San Gabriel, undersøges de efter behov af tandlæge og læge og taler med en psykolog. Disse personer er nogle af de 60 ansatte, der er på stedet. Herudover oprettes der en sag hos ICBF's familieforsvarer, som også har et kontor på modtagehjemmet.

Hjemmet drives med økonomisk støtte fra ICBF, men tilskuddet herfra dækker ikke alle udgifter forbundet med driften. Derfor er organisationen nødt til at henvende sig til private for at få donationer til forskellige projekter. Man er fra officielt hold klar over, at tilskuddet ikke kan dække alle udgifter, hvorfor der er en gensidig forståelse for behovet for at inddrage privat støtte. Det var vigtigt for Oscar Zamora at understrege, at ICBF gør et meget stort stykke arbejde for børnene, og at dette projekt ikke ville kunne fungere uden ICBF's støtte.

Man arbejder på modtagehjemmet med børnenes familier for i størst muligt omfang at kunne hjemgive børnene. Forholdene på modtagehjemmet er relativt gode for børnene, hvilket af og til fører til, at hverken forældrene eller børnene er interessert i hjemgivelse. Man har 10 socialrådgivere ansat til at lave opfølgning på hjemgivelsen af børn. Ca. 80 % af de børn, der kommer på stedet, er gentagelsestilfælde, dvs. børn der på et tidligere tidspunkt er blevet hjemgivet til familien.

Børnene har under opholdet et fuldt dagsprogram, der starter kl. 6.30 og slutter kl. 21.00. I dette tidsrum deltager de – alt afhængig af alder – bl.a. i sportsaktiviteter, uddannelsesprogram og workshops, hvor der arbejdes med at lære børnene at tage hånd om deres eget liv, at skabe struktur, at fremme selvhjulpenhed og at lære dem at forstå den situation, de er i. I de større børns grupper indgår børnene en "samlivs aftale" (en indbyrdes aftale om reglerne) for opholdet på modtagehjemmet. Gruppen håndhæver selv aftalen. Gennem disse tiltag håber man at give børnene nogle personlige værdier, som kan hjælpe dem i deres videre liv. Der er ikke et egentlig kompetencegivende skoleprogram på stedet, og børnene må ikke forlade stedet for at deltage i undervisning, men modtagehjemmets pædagoger giver dog de større børn undervisning. Endvidere laves der workshops både for børn og forældre om hygiejne, opdragelse, ernæring og helbred.

Den søndag, hvor delegationen besøgte stedet, var en af de 1 – 2 gange om måneden, hvor unge frivillige fra "Institut for rekreation og sport" kommer til modtagehjemmet for at lege udendørs lege med børnene.

Sportspladsen med udsigt over Bogotá

6. Private organisationer

Som nævnt indledningsvist var fokus med tilsynsrejsen særligt reglerne omkring frigivelse til adoption og de økonomiske relationer mellem de danske organisationer og de private colombianske organisationer. Besøgene hos de private organisationer indeholdt derfor heller ikke – modsat tidligere tilsynsrejser – længere rundvisninger på institutionerne. Det var delegationens indtryk, at der på alle de besøgte institutioner var gode rammer for børnenes ophold og omsorg – både inde og ude.

6.1. CRAN

På CRAN blev delegationen modtaget af direktør og grundlægger Ximena Lleras Puga og direktør Gonzalo Gutiérrez Lleras. CRAN, der har eksisteret i 29 år, har autorisation fra ICBF til at udføre dets arbejde, som varetages gennem 3 forskellige indsatsområder: et beskyttelsesprogram, et mødreprogram og et adoptionsprogram.

CRANs mødre hjem modtager kvinder, som er gravide og tilbyder dem rådgivning og støtte i forbindelse med stillingtagen til, om de ønsker at beholde barnet eller ej, herunder om barnet skal bortadopteres. 95 % af de kvinder, der kommer til mødre hjemmet er enlige, og op mod 60 % af

alle kvinderne beslutter sig for at beholde barnet. Gonzalo Gutiérrez Llereas oplyste, at der i 2005 blev lavet en undersøgelse, som viste, at 54 % af alle graviditeter i Colombia er uønskede.

I tilfælde af at moderen finder det bedst for barnet at blive bortadopteret, vil barnet umiddelbart efter fødslen blive flyttet til CRANs plejefamilieprogram. 70 % af de kvinder, der fungerer som plejemødre, er enlige. De kan have op til 3 børn i pleje, og hvis de har egne børn hos sig, så er disse børn typisk over otte år. Plejemødrene kommer på CRAN med barnet til kontrol hos pædiateren en gang om måneden. Derudover besøger personale fra CRAN plejefamiliens hjem to gange om måneden. Både CRANs socialrådgiver og plejemoderen laver en beskrivelse af barnet. Oplysningerne, som på den måde indsamles om barnet, følger barnet. Gonzalo Gutiérrez Llereas oplyste i denne sammenhæng på delegationens forespørgsel, at de opfølgingsrapporter, der kommer fra adoptivforældrene studeres nøje og opbevares under strenge sikkerhedsforhold.

Videre forklarede han, at udgangspunktet er, at et barn, der ikke er blevet placeret i en adoptivfamilie eller på anden måde har opnået en permanent tilknytning til en familie inden det fyldte 2. år, skal placeres hos CRAN i organisationens beskyttelsesprogram. Det er dog altid en konkret vurdering, idet et barn eksempelvis ikke vil blive flyttet fra en plejefamilie, hvis det står umiddelbart over for at skulle til en adoptivfamilie. Årsagen til, at man flytter barnet, når det er to år, er hovedsagligt, at man ønsker at undgå, at der opstår for tætte følelsesmæssige bindinger mellem barnet og plejemoderen. Tidligere var det udgangspunktet, at man flyttede barnet, når det fyldte et år.

CRAN har netop indgået kontrakt med ICBF om anbringelse af 20 børn fra ICBF i CRANs plejeforældreprogram, og man forventer at øge antallet til 120 børn til november 2007. CRAN betaler plejefamilien ca. 4 \$ pr. barn om dagen og dækker i øvrigt udgifterne til alle de fornødenheder, der er til barnets forsørgelse. ICBF giver ifølge Gonzalo Gutiérrez Llereas ca. 7 \$ pr. barn om dagen, og dette beløb skal dække alle udgifter til barnets forsørgelse. Det er den almindelige opfattelse, at ICBF ikke alene kan løfte opgaven med at beskytte de udsatte colombianske børn, hvorfor det bliver mere og mere udbredt at de private organisationer indgår kontrakt med ICBF om at inddrage ICBF-børnene i deres programmer.

Gonzalo Gutiérrez Llereas forklarede vedrørende den nye lov, at denne stiller krav om, at barnets fremtid afklares inden fire måneder fra modtagelsen i offentlig regi. Senest når der er gået fire måneder, skal familieforsvareren derfor tage stilling til, hvad der skal ske med barnet. Der har ikke tidligere været erfaringsudveksling mellem ICBF/familieforsvareren, men der har for nyligt været afholdt 3 workshops om organisationernes erfaringer med adoption, og håbet er, at dette samarbejde vil udvikle sig.

På CRAN har man også et program vedrørende beskyttelse af den biologiske familie. CRAN arbejder for at sikre børnene retten til en familie, og dette arbejde sker meget naturligt med fokus på den biologiske familie, mens en adoptivfamilie kommer i anden række. Der arbejdes i programmet intenst med familien, der har mulighed for at besøge børnene onsdag og lørdag. Før den nye lov var børnene i gennemsnit i dette program i 18 måneder, men der er som nævnt nu kun fire måneder til at arbejde på muligheden for at genforene familien. Erfaringen viser, at 2-3 % af forældrene giver samtykke til bortadoption, mens de resterende børn, som ikke hjemgives til familien, erklæres forladte. Der er for tiden ca. 95 børn i programmet, hvoraf de 65 bor på børnehjemmet. Det er således udgangspunktet, at børn i alderen to – syv år bor på CRAN, og at de kun bør bo der i to år. Børn, der er over fem år gamle, kommer uden for institutionen for at gå i skole m.m. Omvendt har CRAN en kontrakt med sekretariatet for social integration i Bogotá om at lade 40 børn under fem år, der bor hjemme, komme til institutionen i dagtimerne og gå i børnehave eller skole.

Den sidste del af organisationens arbejde er adoptionsprogrammet. Gennem de sidste år har der været flere nationale adoptioner, mens antallet af internationale adoptioner er faldet. Dette skyldes kravet om at give prioritet til nationale adoptivfamilier, hvis disse familier er lige så gode for barnet, som de udenlandske familier.

CRAN, der selv godkender de colombianske familier, der ønsker at adoptere, arbejder meget med at få disse familier interesseret i at adoptere ældre børn. De workshops, som ansøgerne skal deltage i, er opdelt efter, om ansøgerne ønsker at adoptere et lille barn eller et ældre barn. Alle de led i godkendelsesprocessen, som ansøgerne skal gennemgå, forestås af CRAN. Et godkendelsesforløb varer ca. seks måneder.

For så vidt angår arbejdet i matchningskomiteen oplyste Gonzalo Gutiérrez Llereas, at børn, som colombianske familier erfaringsmæssigt ikke vil tage imod, eksempelvis "hard to place"-børn eller ældre børn. De vil blive matchet med internationale familier uden, at komiteen forinden forsøger at foreslå barnet til en colombiansk familie. De nye guidelines har efter Gonzalo Gutiérrez Llereas opfattelse ikke frataget de private organisationer kompetencen til at matche, men man er fra CRANs side i tvivl om, betydningen og rækkevidden af kravet om "on equal terms", som er et begreb, der knytter sig til prioriteringen af nationale adoptivfamilier i forhold til udenlandske adoptivfamilier. I begrebet ligger, at man skal placere børn i colombianske familier, hvis disse familier er ligeså gode, som de udenlandske.

CRANs årlige driftsbudget har i en lang periode været stabilt omkring ca. 1 mio. \$. For seks år siden blev 90 % af budgettet dækket af forskellige indtægter forbundet med adoptionsprogrammet, men dækningen herfra udgør nu mindre end 50 %, og der arbejdes konstant på at reducere betydningen af donationer på adoptionsområdet. På nuværende tidspunkt dækker ICBF ca. 25 % af budgettet, mens 25-30 % dækkes ved donationer. Eksempelvis har en børnehave på stedet de sidste 3 år været fuldt ud finansieret ved donationer.

Arbejdet med at skaffe donationer foregår ved, at CRAN sender sin projektmappe for det kommende budgetår til sine samarbejdspartnere. Samarbejdspartnere kan så støtte projekterne i det omfang, de ønsker og har mulighed for. Der udarbejdes hvert halve år en tilbagemelding til donorerne indeholdende orientering om resultaterne i de enkelte projekter og et regnskab for projektet.

På forespørgsel oplyste Gonzalo Gutiérrez Llereas, at der ikke er sammenhæng mellem donationernes størrelse og antallet af børn, der formidles til den donerende samarbejdspartner.

CRAN samarbejder for tiden med AC Børnehjælp, en organisation fra henholdsvis Sverige, Holland og Canada samt fire organisationer fra USA. CRAN ønsker kun at samarbejde med organisationer, der også er indstillede på at hjælpe "special need"-børn.

Man har på CRAN 45 fuldtidsansatte og 20 kontraktansatte. Blandt de kontraktansatte er eksempelvis en pædiater, en talepædagog og en diætist. Endvidere har organisation et veludbygget samarbejde med universitetet, hvorfra de har 20 praktikanter, bl.a. seks psykologistuderende, ti lærerstuderende og to økonomistuderende.

Afslutningsvis spurgte delegationen til CRANs syn på spørgsmålet om illegale adoptioner. Det var Gonzalo Gutiérrez Llereas' opfattelse, at der i en eller anden grad må være et marked for illegal handel med børn i Colombia – både nationalt og internationalt. Han begrundede dette med de ca. 400.000 uplanlagte og uønskede børn, som hvert år fødes i Colombia, ligesom han henviste til nationale erfaringer, hvor kommende adoptanter ofte bliver kontaktet af personer med oplysninger om børn, som de kan adoptere. Han var ikke i besiddelse af oplysninger, som kunne belyse, hvordan disse illegale adoptioner gennemføres.

6.2. Los Pisingos

Hos den private organisation Los Pisingos blev delegationen modtaget af direktør Carlos Marulanda. Los Pisingos, der har eksisteret i 39 år, har et mødreprogram, et beskyttelsesprogram og et adoptionsprogram.

Besøget på Los Pisingos centrerede sig om betydningen af den nye lov og de nye guidelines. De nye guidelines er først kommet efter nævnets rejse, men er vedlagt som bilag. Carlos Marulanda oplyste, at den nye lov har medført en pligt til først at søge et barn placeret hos en colombiansk familie, hvis denne familie er lige så god for barnet, som en udenlandsk familie ("equality of conditions"/"on equal terms"). Findes der ikke en egnet colombiansk familie, vil man kunne placere barnet internationalt. En beslutning om at matche barnet med en udenlandsk familie skal begrundes over for ICBF, der imidlertid ikke har kompetence til at tilsidesætte beslutningen.

Med udgangspunkt i de tidligere guidelines havde de regionale ICBF-kontorer forsøgt at fratage de private organisationer matchningskompetencen. Han anførte, at det med de nye guidelines stod klart, at ICBF er centralmyndighed og fører tilsyn med den akkrediterede organisationer, og at matchningskompetencen ikke fratages organisationerne. Organisationen har således også kompetence til at matche de børn i beskyttelsesprogrammet, som kommer fra ICBF. Han henviste særligt til et brev fra ICBF's hovedkontor til regionerne, hvori det blev gjort klart, at de private organisationer kan vælge, hvilke udenlandske organisationer, de vil samarbejde med, ligesom de har matchningskompetencen både i forhold til nationale og internationale ansøgere. Han oplyste videre, at hver privat organisation har sin egen nationale og internationale venteliste, og at organisationen ikke er forpligtet til at undersøge, om det regionale ICBF-kontor har en egnet colombiansk familie, hvis Los Pisingos ikke selv har det. I så fald vil man kunne matche barnet med en egnet international familie. Vedrørende forholdet til ICBF gav han udtryk for, at samarbejdet med ICBF har ændret sig i en positiv retning, og at han forudser, at der vil blive tale om et samlet colombiansk adoptionsprogram med ICBF og de 8 private organisationer som aktører, forstået på den måde at man fremover i højere grad end tidligere vil gøre fælles front i arbejdet for udsatte colombianske børn.

I forlængelse af drøftelserne om national adoption orienterede Carlos Marulanda om arbejdet med de colombianske adoptanter. Los Pisingos godkender selv de familier, som står på deres venteliste, og godkendelsesproceduren varer ca. et år. Han fortalte om, hvordan man i Colombia ikke har haft en adoptionskultur, hvorfor det har krævet et stort arbejde at få colombianske familier interesseret i at adoptere og forberede dem herpå. Som noget nyt er de også begyndt at kunne placere større børn hos colombianske familier, men der er tale om en langsom udvikling. Los Pisingos har for tiden 30 colombianske familier på venteliste, mens de på den internationale liste har 45 familier. I 2007 blev halvdelen af adoptionerne fra Los Pisingos gennemført til colombianske familier.

Der var på tidspunktet for vores besøg ca. 120 børn på Los Pisingos, heraf er 80 ICBF-børn. Børnene er fra 0 til syv år gamle. Fra børnene er to år passes de om dagen i lokalsamfundet. De helt små børn placeres i plejefamilie, dog undtaget de børn som Los Pisingos har modtaget fra ICBF. Børnene kan som udgangspunkt kun være to måneder i plejefamilien, hvorefter man i øvrigt typisk har fundet en familie til dem. Han oplyste, at ca. 40 % af de børn, som Los Pisingos har i deres varetægt, kommer tilbage til deres familie – dette gør sig dog kun gældende for ca. 1 % af de børn, der er placeret i plejefamilie. De resterende 60 % af de børn, Los Pisingos drager omsorg for, bortadopteres. Endvidere oplyste han, at ca. 30 % af de børn, der bortadopteres, kommer fra mødreprogrammet. Disse børn er til adoption på grundlag af moderens samtykke. Han understregede, at organisationen ikke modtager forældrenes – typisk moderens – samtykke. Samtykket skal gives til familieforsvareren.

På baggrund af nævnets gennemgang af colombianske sager forud for rejsen anførte Vibeke Rønne, at det kunne se ud som om, at man på Los Pisingos ikke lå inde med ret mange oplysninger om barnets baggrund. Carlos Marulanda oplyste, at man laver en bog med hele barnets baggrundshistorie. Bogen, der indeholder mange oplysninger, udleveres til og gennemgås med adoptivforældrene af en socialrådgiver på institutionen, og derfor findes oplysningerne ikke i den sag, som AC Børnehjælp har. Egentlig ville han gerne, at adoptivforældrene kunne få oplysningerne allerede på det tidspunkt, hvor de får stillet barnet i forslag, idet adoptionens succes afhænger af forberedelsen af forældrene.

Vedrørende økonomien oplyste Carlos Marulanda, at det samlede budget er på ca. 1,2 mio. \$, og at 30 % af de totale omkostninger betales af ICBF qua de kontrakter, man har indgået med ICBF. Derudover betales driften som på CRAN bl.a. af donationer fra de udenlandske samarbejdspartnere. Hver tredje måned præsenterer man det samlede beskyttelsesprogram for sponsorerne, der så kan byde ind på de projekter, de ønsker at støtte. Alle samarbejdspartnere støtter i et eller andet omfang organisationen. Carlos Marulanda gav udtryk for, at der ikke er tale om, at der betales et bestemt beløb pr. barn via projekterne, men at der naturligvis må være en vis sammenhæng, da de udenlandske organisationer er afhængige af tilgang af adoptivforældre for at kunne støtte institutionens projekter.

Los Pisingos samarbejder med 7 forskellige lande og har 10-12 udenlandske samarbejdspartnere.

Der er på Los Pisingos ca. 45 ansatte, herunder sygeplejersker svarende til 1 pr. 7 børn. De ansatte fungerer i tværfaglige teams omkring grupper af børn.

6.3. Ayudame

Den sidste organisation, som delegationen besøgte på rejsen, var Ayudame, hvor direktør Clemencia Marques tog imod. Ayudame er en 40 år gammel organisation, som har AC Børnehjælp som sin primære samarbejdspartner. Ayudames arbejde er – som de to øvrige organisationers arbejde – kanaliseret ud i 3 programmer; et mødreprogram, et beskyttelsesprogram og et adoptionsprogram. På tidspunktet for besøget havde Ayudame 17 babyer og 30 børn i sin varetægt.

Mødreprogrammet, som delegationen også besøgte, jf. afsnit 6.3.1., modtager typisk kvinder, der er seks måneder henne i graviditeten. Kvinderne må maksimalt opholde sig på mødreheimmet tre måneder efter fødslen. Herefter har kvinderne mulighed for at søge ophold i et safehouse, som drives af en nonne. Clemencia Marques understregede, at kvinderne kan blive på mødreheimmet under hele graviditeten, også selvom de beslutter ikke at ville bortadoptere barnet. Hun oplyste, at man hjælper mødrene med at finde arbejde efter fødslen, men da man ikke må kontakte kvinderne i en periode på 20 år efter fødslen, så ved man kun, hvordan deres liv udvikler sig efter opholdet på mødreheimmet, hvis kvinderne kontakter organisationerne.

Babyer på Ayudame

Hun forklarede, at mødreheimmets opgave er at støtte kvinderne gennem den proces, det er at beslutte, om de skal beholde barnet eller afgive det til adoption. Hun oplyste, at en del ombe-

stemmer sig under eller efter graviditeten og beslutter at beholde barnet. Hun gav udtryk for, at det var opfattelsen, at familieforsvareren under samtalerne med moderen går relativt hårdt til moderen i forsøget på at få hende til at beholde barnet. ICBF kan f.eks. tilbyde moderen økonomisk støtte de første 6 måneder efter fødslen. Man havde imidlertid på Ayudame oplevet, at mødre kom tilbage til dem for at aflevere sit barn, når den økonomiske støtte ophørte. Barnet er herved ældre, når moderen afgiver samtykke til adoption. Børnene har ofte ikke haft det godt hos moderen, og det er derfor spørgsmålet, om en økonomisk støtte i kun 6 måneder reelt varetager hensynet til barnet, sådan som det er hensigten. Der er også en del kvinder, som tidligere har afgivet et barn til adoption, der kommer tilbage, hvis de igen bliver gravide. I det tilfælde vil man søge at placere det nye barn i den familie, hvor den ældre søskende blev placeret. Dette sker dog ikke uden, at man spørger moderen om hendes holdning til en sådan fremgangsmåde.

For så vidt angår Ayudames beskyttelsesprogram oplyste hun, at programmet blev opstartet i 2007, hvorfor man endnu ikke har megen erfaring fra dette arbejde. For tiden var der to 6-årige forladte børn i programmet. Clemencia Marques fortalte, at de havde haft 6 børn i programmet, som var blevet hjemgivet – efter Ayudames opfattelse for tidligt. Det var organisationens fornemmelse, at den nye regel om, at familieforsvareren skal tage stilling til barnets fremtid inden for fire måneder efter modtagelsen, har medført et tidsmæssigt pres, som fører til, at børnene hjemgives, selv om der ikke er tilstrækkelig klarhed over, om det er til barnets bedste.

Ayudame opererer med en kort venteliste, med typisk to familier ad gangen. På tidspunktet for besøget var der ikke colombianske familier på venteliste. Organisationen har to-tre colombianske familier om året. Som de andre organisationer godkender de selv disse familier.

Ayudames budget på ca. ½ mio. \$ dækkes til dels af organisationens samarbejdspartnere, der hver især betaler en procentdel af budgettet. Denne procentdel fastsættes på baggrund af forespørgsler om, hvor stor en andel samarbejdspartneren ser sig i stand til at dække. Dette varierer fra budgetår til budgetår for de enkelte samarbejdspartnere. Derudover har Ayudame indgået kontrakt med ICBF om at modtage ICBF's børn i beskyttelsesprogrammet. ICBF betaler et lille beløb til børnenes forsørgelse, men det dækker ikke alle udgifter. Udgifterne til et barn beløber sig til ca. 800 \$ om måneden.

Der er ansat 43 personer i de tre programmer. Hertil kommer et antal frivillige samt praktikanter fra universitetet. Der er ca. 5 frivillige og 5 praktikanter om ugen.

6.3.1. Besøg på Ayudames mødre hjem

På mødre hjemmet traf vi tre mødre, heraf to med et ældre barn, og en medarbejder.

Mødre hjemmet har til huse i en ejendom på flere etager – en forholdsvis nyrenoveret bygning i den nordlige del af Bogotá. Mødrene bor med deres børn på stuer med tre eller fire senge. Der er plads til 40 kvinder og deres børn, men på tidspunktet for besøget boede kun de tre kvinder på hjemmet. Ayudame har andre mødre hjem, og det overvejes at nedlægge dette hjem og samle kvinderne på et af de øvrige hjem. Der arbejder tre medarbejdere på mødre hjemmet i dagtimerne og en om natten. Herudover er der til hjemmet knyttet en psykolog og socialrådgiver på deltid

Formålet med institutionen er at give gravide mødre, der overvejer at bortadoptere deres barn, mulighed for at gennemføre graviditeten og nå til en afklaring omkring deres situation under betryggende forhold. Herudover støtter man i mødre hjemsprogrammerne kvinderne i at komme videre i deres udvikling som voksne og ansvarlige personer.

Mødrene beskæftiger sig under opholdet med forskellige værkstedsaktiviteter som keramik, bagning, smykkefremstilling m.v. Disse aktiviteter fungerer som en start på et efterfølgende forløb i arbejde eller uddannelse. Herudover deltager de i gruppearbejde om sociale og psykologiske emner i relation til deres egen situation. Der ydes desuden individuel vejledning og rådgivning af socialrådgiver og psykolog.

Efter den generelle introduktion fortalte mødrene om deres situation.

Den første kvinde fortalte, at hun kom i kontakt med Ayudame gennem sin kvindelige arbejdsgiver, da hun var 6 måneder henne i graviditeten. Hun har kun fortalt sin søster om graviditeten og ønsker ikke at involvere ”den udvidede familie”, som retningslinierne ellers foreskriver. Dette har familieforsvareren accepteret. Under samtalen med familieforsvareren blev hun også informeret om hjælpemuligheder, hvis hun ville beholde sit barn, men hun fastholdt sit ønske om bortadoption. Hun havde født ca. 1 måned tidligere, og barnet opholder sig på Ayudames børnehjem. Her besøger hun barnet 1 gang ugentlig og på mødre hjemmet får hun hjælp til at tage afsked med sit barn. Hun har bl.a. skrevet et smukt afskedsbrev, som hun læste op for delegationen. Hun ser helst sit barn bortadopteret til udlandet for at give det de bedste fremtidsmuligheder. Når adoptionssagen er afsluttet, ønsker hun at vende tilbage til sin hjemegn og uddanne sig til kok.

Den anden mor bor på mødre hjemmet sammen med sin 2½ år gamle datter. Hun er 37 uger henne i graviditeten. Hun fik kontakt med institutionen via telefonbogen. Hun ønsker at vende tilbage til

sit arbejde på gartneri, når fødslen er overstået. Hun ønskede ikke at tale om faderen til barnet og sine forhold i øvrigt.

Den tredje mor er ligeledes kommet i kontakt med mødrehjemmet via telefonbogen. Hun bor der sammen med sin ca. 5-årige datter og ønskede på grund af datterens tilstedeværelse ikke at oplyse yderligere om sin situation.

En af mødrene bad om oplysninger om godkendelsesproceduren vedrørende adoptivforældre i Danmark, og Vibeke Rønne orienterede herom. Mødrene gav udtryk for tilfredshed med grundigheden i godkendelsesforløbet. De fortalte desuden, at det er positivt at møde danske adoptivforældre, når de besøger institutionen i forbindelse med afhentning af et barn. Specielt er de imponerede over de danske fædres aktive rolle.

7. Orientame

7.1. Organisationen Orientame

Orientame, der ledes af Christina Villareal, er en privat non-profit organisation, der blev startet i samarbejde med AC Børnehjælp. Organisationen har eksisteret i 30 år og har sit udspring i et ønske om at hjælpe kvinder, som er blevet gravide mod deres ønske, med at finde den rette løsning i forhold til graviditeten.

Før samarbejdet startede, havde kvinderne valget mellem at få foretaget en illegal abort eller bortadoptere barnet. Orientame arbejder med at give kvinderne andre alternativer. Arbejdet har dog spredt sig sådan, at der nu er flere programmer i organisationens regi. Organisationens arbejde retter sig overordnet mod uddannelse, hjælpearbejde i lokalsamfundet og forskning. De har således programmer, hvor mødrene undervises i basale færdigheder som at skrive, læse og regne; en nødfond, som kan dække ekstraordinære udgifter til f.eks. reparation af boligen; miniprojekter hvor kvinder kan få økonomisk hjælp til køb af materiale m.v., som kan skaffe dem et livsgrundlag, eksempelvis en symaskine. Derudover har Orientame et adoptionsprogram, som også er kædet sammen med et safehouse for kvinderne under graviditeten.

Christina Villareal forklarede, at colombianerne ikke har megen viden om adoption, og at adoption er et tabu. Organisationen har gennemført en kvalitativ undersøgelse for at afdække, hvordan kvinder, der har bortadopteret deres barn, har det. Undersøgelsen er blevet udgivet i bogform og på den måde spredt ud over landet. Derudover har de gennem kontakter til kirken opnået mulig-

hed for umiddelbart efter søndagsmessen i kirken at tale om adoption. Hun påpegede, at det betyder meget for befolkningens accept af adoption, at informationen sættes i forbindelse med kirken.

Isabel Salazar, der leder adoptionsrådgivningen, orienterede om, at Orientame stiller rådgivning om valgmuligheder og om konsekvenserne af bortadoption til rådighed for kvinderne. Det er ikke på forhånd fastsat, hvilket omfang rådgivningen skal have, udover at man aldrig lader en mor beslutte sig for at bortadoptere barnet efter første rådgivning. Orientames to adoptionsrådgivere står til rådighed for kvinder døgnet rundt, og rådgivningen er gratis. Målet med rådgivningen er at give kvinderne et grundlag for at træffe det rigtige valg vedrørende deres barn. I den forbindelse blev det understreget, at Orientame også støtter de kvinder, som beslutter at beholde deres barn.

I forbindelse med rådgivningen forsøger man at inddrage barnets far og kvindens familie så meget som muligt, da det er erfaringen, at det betyder, at det efterfølgende er nemmere for moderen at bearbejde og leve med beslutningen om at have bortadopteret sit barn. Isabel Salazar anførte, at man på det seneste har haft succes med denne fremgangsmåde. Kvinderne oplyses dog også om, at de ifølge loven ikke er forpligtede til at oplyse, hvem deres familie er, og at dette også gælder i forhold til forsvareren for mindreårige. Det er ifølge organisationen kvindens ret ikke at orientere sin familie.

Først når man er sikker på, at kvinden er afklaret omkring sin situation og således kan give et fuldt informeret samtykke, hjælper man hende videre til et af de mødre hjem, hvor kvinder, der har besluttet at bortadoptere deres børn, kan være under graviditeten. Hvis kvinden efter rådgivningen har besluttet at beholde sit barn, vil hun kunne tage ophold på et safehouse, som drives af en nonne. Dette sted er for kvinder, som er helt uden netværk, eksempelvis fordi familien har afvist dem på grund af graviditeten, eller som er truede.

Mødrene får tilbudt gratis rådgivning om prævention. Endvidere har de mulighed for at henvende sig til adoptionsrådgiverne i det omfang, de har behov for det.

Som et led i adoptionsarbejdet har Orientame organiseret en støttegruppe for kvinderne. Støttegruppen er inddelt i tre målgrupper, nemlig kvinder der er gravide, kvinder der har bortadopteret og adoptivforældre. Kvinderne bestemmer selv, om de ønsker at indgå i en gruppe og i givet fald hvor længe. Kvinder, der har bortadopteret børn, bliver ofte ved med at være en del af gruppen meget længe.

7.2. Suenos del futuro

Dagen efter mødet med Orientame besøgte delegationen Fundacion Suenos del Futuro, som er et projekt iværksat af Orientame i samarbejde med kommunale myndigheder. Projektet har til huse i et slumkvarter i distriktet Suba. Her mødte vi lederen Esperanza Bautista, koordinatoren Martalene fra Orientame og nogle af deltagerne i projekt Respect.

Til projekt Respect har AC Børnehjælp sammen med de lokale projektledere søgt og opnået finansiering fra Danida.

I projekt Respect kan der deltage 120 familier. I arbejdet fokuseres der på, at familierne skal blive selvhjulpne. Der undervises bl.a. i ernæring, da en stor del af børnene er underernærede. Desuden er der mulighed for at komme på et 80 timeres læse/skrive kursus. Mange af familierne er i krise, hvorfor der er knyttet to psykologer til projektet. Formålet er som tidligere nævnt at gøre familierne selvhjulpne, og nogle af deltagerne har efterhånden kunnet ansættes som ”facilitatorer”, hvilket er betegnelsen for de personer, der arbejder med deltagere i projekterne. De arbejder to dage pr. uge (de øvrige dage skal de passe deres oftest mange børn).

De tilstedeværende projektdeltagere fortalte om, hvordan projektlederen Esperanza og koordinatoren Martalene havde hjulpet dem, og samtidig fortalte de om deres aktuelle problemer, herunder behov for økonomisk støtte. Mange i projektet var flygtet fra vold og guerillaen, havde syge børn, dårlig bolig m.v.

I området var der også et projekt for 12 – 16-årige, som lærte om familieplanlægning, kønssygdomme og stofmisbrug. Et andet projekt for børn over fem år gik ud på at lære børnene om verden omkring dem, herunder om verden uden for slummen.

8. Sammenfatning

Tilsynsrejsen til Colombia blev en meget indholdsrig rejse, hvor delegationen havde mulighed for at mødes med de mange forskellige colombianske aktører på adoptionsområdet samt møde aktører inden for humanitært hjælpearbejde.

Det var som nævnt ikke formålet med tilsynsrejsen at fokusere på de pædiatriske oplysninger om børnene eller nærmere at undersøge forholdene på børnehjemmene. Delegationen havde derfor heller ikke afsat tid til længere rundvisninger på institutionerne. Det var dog indtrykket, at der på alle de besøgte institutioner var gode rammer for børnenes ophold og omsorg. Institutionerne an-

vender efter det oplyste muligheden for at placere børnene i plejefamilier forskelligt. Langt de fleste spædbørn var i familiepleje, mens de ældre typisk boede på institutioner.

Rejsens fokus var at få klarhed over det juridiske system i forbindelse med adoption af colombianske børn, herunder navnlig frigivelses- og matchningsproceduren. Efter møderne med hovedaktører på området – og på grundlag af gennemgangen af de indkaldte adoptionssager – er det indtrykket, at det colombianske adoptionssystem er betryggende.

Nævnet er dog opmærksomt på, at der hvert år antageligt gennemføres et ikke ubetydeligt antal illegale adoptioner. Nævnet fik ikke under besøget indsigt i, hvorledes disse ”adoptioner” gennemføres i praksis. Nævnet har imidlertid intet grundlag for at antage, at de børn, der formidles af de private organisationer, som AC Børnehjælp samarbejder med, ikke skulle iagttage Colombianske regler. Det skal i den forbindelse understreges, at alle legale adoptioner er godkendt af en domstol, og at navnlig familieforsvareren gør en stor indsats for at sikre sig, at børnene reelt er frigivet til adoption.

I overensstemmelse med reglerne i Haagerkonventionen gøres der i Colombia en stor indsats med hensyn til at sikre, at børnene forbliver i Colombia. Det sker ved at støtte mødre økonomisk i en periode på 6 måneder efter barnets fødsel, ved at inddrage den ”udvidede familie” og ved at fremme nationale adoptioner.

De private organisationer foretager også mod vederlag godkendelse af nationale ansøgere. De private organisationer foretager kun matchning af ”deres” børn med ”egne godkendte adoptanter” og udenlandske adoptanter på deres venteliste. Man kan overveje det hensigtsmæssige i denne ordning, når samtidig henses til at de private organisationer er afhængige af donationer fra udenlandske samarbejdspartnere, og at der naturligt må være en vis sammenhæng mellem donationernes størrelse og det antal børn en udenlandsk samarbejdspartner modtager. Det må dog i denne forbindelse understreges, at nævnet ikke har grundlag for at antage, at de private organisationer stiller krav om donationer, der svarer til et på forhånd fastsat beløb pr. barn, eller at der på anden måde er en direkte sammenhæng mellem donationernes størrelse og det antal børn, som en organisation modtager. Tværtimod fik nævnet indtryk af, at størrelsen af donationerne var frivillige og varierede størrelsesmæssigt fra år til år.

På baggrund af drøftelser med såvel ICBF som de private organisationer, fik nævnet endvidere indtryk af, at der - måske til forskel fra tidligere - var et godt samarbejde mellem disse parter vedrørende de økonomiske aspekter af organisationernes virksomhed, herunder spørgsmålet om do-

nationer. ICBF havde forståelse for de private organisationers behov for donationer for deres arbejde, og organisationerne havde forståelse for vigtigheden af gennemsigtighed i deres økonomi og for ICBF's tilsyn med dem.

Nævnet har noteret sig, at der tilsyneladende endnu ikke var en fælles forståelse for de nye retningslinier vedrørende matchning af børn, herunder om de lokale ICBF myndigheder skulle søge efter en colombiansk familie, såfremt de ikke selv havde en egnet familie på ventelisten. Set i lyset af, at retningslinierne blev vedtaget under nævnets besøg, forekommer det dog sandsynligt, at der kun er tale om usikkerhed om forståelsen og betydningen af de nye retningslinier, som vil blive afklaret, når reglerne har virket i praksis.

9. Bilag

1. Program for rejsen
2. Landeorientering fra AC Børnehjælp
3. Landeorientering fra DanAdopt
4. Landerapport fra ISS
5. Uddrag af colombianske adoptionslov – vedrørende barnets frigivelse til adoption.
6. Guidelines 2007 fra ICBF. Disse er først kommet efter nævnets rejse til Colombia